

PKN: 'Feitelijke onjuistheden'

MR. T.M. WILLEMZE HOOFD STAFAFDELING

JURIDISCHE ZAKEN EN COLLEGES VAN DE PKN

Op verzoek van de redactie reageer ik hierbij op het artikel van mr. Van Heijningen. Ik beperk me tot het rechtzetten van enkele feitelijke onjuistheden.

Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden zijn na een langdurig proces op 1 mei 2004 verenigd tot de Protestantse Kerk in Nederland. Met deze fusie zijn (onder meer) de hervormde gemeenten, die voor de vereniging zelfstandig onderdeel waren van de Nederlandse Hervormde Kerk, zelfstandig onderdeel geworden van de Protestantse Kerk. Zelfstandige onderdelen als de plaatselijke hervormde gemeenten konden respectievelijk kunnen zich – zo is geregeld in de van toepassing zijnde

kerkorden – als zodanig niet losmaken van de landelijke kerk (NHK respectievelijk Protestantse Kerk); alleen individuele leden kunnen bedanken als lid van de kerk. De hervormde gemeenten bezaten in de NHK en bezitten in de Protestantse Kerk rechtspersoonlijkheid als zelfstandig onderdeel van de kerk.

De eigendom van de goederen van de plaatselijke hervormde gemeenten is gebleven bij de oorspronkelijke hervormde gemeenten die sinds 1 mei 2004 onderdeel zijn van de Protestantse Kerk. De in het artikel van mr. Van Heijningen genoemde gemeenten *verloren* niet de aanspraken op de kerkgebouwen, pastorieën, et cetera omdat deze geen rechtspersoonlijkheid zouden bezitten. Deze gemeenten *konden* geen aanspraak maken op

de goederen van de hervormde gemeente, omdat de nieuwe gemeenten gevormd zijn door ambtsdragers en leden die geen deel meer wilden uitmaken van (de hervormde gemeente, die onderdeel is van) de Protestantse Kerk. De in het artikel genoemde gemeenten zijn – aldus de voorzieningenrechter – 'nieuw opgerichte rechtspersonen'; als Hersteld Hervormde gemeenten zijn ze onderdeel geworden een nieuw kerkgenootschap, de Hersteld Hervormde Kerk.

De situatie dat sommigen zich niet in de Vereniging zouden kunnen vinden, is voorzien. Daarvoor is een regeling getroffen, die een genuanceerde aanpak mogelijk maakt. In de overgangsbepalingen bij de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland is een regeling getroffen voor het geval – zoals in de genoemde gemeenten aan de orde was – een aanzienlijk deel van de gemeenteleden en/of ambtsdragers menen geen deel te kunnen uitmaken van de Protestantse Kerk. Als zij komen tot nieuw kerkelijk leven en een nieuwe kerkgemeenschap vormen, behoeft geen beroep gedaan te worden op de burgerlijke rechter, maar kan een speciaal daarvoor ingestelde kerkelijke commissie ten behoeve van de vertrekkende gemeenteleden voorzieningen treffen. Daarvoor is wel nodig dat de betreffende Hersteld Hervormde gemeente aan de werkzaamheden van deze commissie medewerking verleent. Die medewerking werd geweigerd in de door mr. Van Heijningen genoemde gemeenten. Wordt door de betreffende Hersteld Hervormde gemeente wel inzicht gegeven in bijvoorbeeld de omvang van de nieuwe kerkgemeenschap, dan kunnen voor deze gemeente ook materiële voorzieningen worden getroffen, zoals onlangs ook is gedaan: aan de Hersteld Hervormde gemeente te Vianen zijn door de commissie bijzondere zorg alle goederen van de desbetreffende hervormde gemeente toegekend.

Van een harde lijn is dan ook – althans van de kant van de Protestantse Kerk in Nederland – geen sprake.